

Μετα-Ψυχολογία
175η Συνάντηση
Βασίλειος Μαούτσος

16/10/12

Μεταψυχολογικό Σεμινάριο

‘Ινστιτούτο Κλασικής Ψυχανάλυσης’

‘Introductory Lectures on Psycho-Analysis’, 1916, Τόμος XV

“Διάλεξη VII: The Manifest Content of Dreams and the Latent Dream - Thoughts”

Καθώς η έμφαση του Freud σ’ αυτές του τις διαλέξεις σε σύγκριση με οτιδήποτε προγενέστερο είναι στις ‘λέξεις’ και κατ’ επέκταση στην αποφυγή υποθέσεων και, όπως τονίζει ο ίδιος, ‘θεωρητικών κατασκευών’ μπορεί να εκφράζει επιτέλους αυτό που δεν τόλμαγε να πει ανοιχτά στο «Σχέδιο». Δηλαδή, η λέξη ‘ασυνειδήτο’ δεν χρειάζεται να μεταμφιέζεται με άλλες ενδιάμεσες λέξεις όπως ‘επίπλαστο’ κτλ. Αυτό μας λέει ότι κατά βάση σε ένα κλινικό επίπεδο είναι άκρως επικίνδυνο να δίδονται θεωρητικές κατευθύνσεις στον ασθενή περί της ύπαρξης ή μη του ‘ασυνειδήτου’ του όταν, φερ’ ειπείν, το ‘όνειρό’ του είναι ο αδιαμφισβήτητος μάρτυρας της ύπαρξης του ‘ασυνειδήτου’ του. Κάτι τέτοιο δημιουργεί στον ασθενή την αμφιβολία του αυταπόδεικτου. Όπως, έχουμε τονίσει κατ’ επανάληψη η βάση της μεταψυχολογικής και κλινικής θέσης του Freud βρίσκεται στο γεγονός ότι η άρνηση εκ μέρους του ασθενή της ύπαρξης του ‘ασυνειδήτου’ του ή, κατ’ ισοδυναμία της σημασίας του ‘ονείρου’ του βρίσκεται ακριβώς στο ότι αυτό αργά ή γρήγορα θα τον οδηγήσει αναπόφευκτα στην παραδοχή του που θα αποτελεί ένα εκ των σταδίων της ίασής του. Συνεπώς, ο θεράπων ο οποίος θεωρητικολογεί επί ενός τέτοιου ζητήματος βάλει *ευθέως* εναντίον της θεραπείας του ασθενούς του εξ αιτίας των δικών του ‘ασυνειδήτων’ αιτίων.

Μέσα στο πλαίσιο της ίδιας ακριβώς λογικής ο Freud εισάγει άλλους δύο όρους γνωστούς από το παρελθόν: ‘έκδηλο περιεχόμενο’ και ‘απόκρυφο περιεχόμενο’ του ‘ονείρου’. Και στις δύο αυτές περιπτώσεις η ανάλυση έχει ως σκοπό της την μετατροπή της ‘λέξης’ ‘απόκρυφο’ στη ‘λέξη’ ‘έκδηλο’, έτσι ώστε και με βάση τα παραδείγματα τα οποία δίδονται στο κείμενο, να μετατραπεί το βίωμα του ‘ονείρου’ σ’ αυτό που το ‘σύμπλεγμα’ των λέξεων του ασθενή μπορεί να εκφράσει υπερνικώντας τις ‘αντιστάσεις’ του. Διότι οι ‘ιδέες’ ενός ‘ονείρου’ είναι ‘εξαιρετικά περισσότερες’ απ’ αυτές που περιγράφουν το έκδηλο περιεχόμενό του, όμως μόνον μία εξ αυτών δίνει την συναισθηματική ανακούφιση κάθε φορά κατά τη διάρκεια της ανάλυσης.

Στην ομιλία του αυτή, όπως και σ’ αυτές που θα ακολουθήσουν, ο Freud κατορθώνει αυτό που επί δεκαετίες επεδίωκε αλλά με μετριότατα αποτελέσματα. Έχει ήδη φτάσει στο σημείο που στο Συνέδριο του Βερολίνου το 1922 θα ονομάσει “*Σχέση της Τεχνικής με την Θεωρία της Ψυχανάλυσης*”. Αποκαλώντας το ‘ασυνειδήτο’ με το όνομά του, χωρίς την ανάγκη περαιτέρω επεξηγήσεων, κατέστησε αυτό το ίδιο το βίωμα του ασθενή - ήτοι, του ονειρευόμενου - *αναντίρρητη οντότητα* και έκανε το ξεκίνημα για ψυχαναλυτικά πρακτικές λύσεις σε κλινικό επίπεδο αν και αυτές ομολογουμένως ελάχιστα έχουν χρησιμοποιηθεί μέχρι σήμερα στη ψυχαναλυτική πράξη.